

EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE 1/2007 rd

Jubileumsfonden för Finlands självständighet Sitras verksamhetsberättelse för år 2006

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 13 april 2007 Jubileumsfonden för Finlands självständighet Sitras verksamhetsberättelse för år 2006 (B 1/2007 rd) till ekonomiutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- industriråd Sakari Immonen, handels- och industriministeriet

- överombudsman Esko Aho, ombudsman Kari Tolvanen, finans- och ekonomidirektör Magnus Sjöblom, programdirektör Maaret Heiskari, programdirektör Hannu Hanhijärvi, programdirektör Anu Harkki och programdirektör Jukka Noponen, Jubileumsfonden för Finlands självständighet Sitra
- överdirektör Martti af Heurlin, Tekes — utvecklingscentralen för teknologi och innovationer.

Dessutom har utskottet fått ytterligare information vid sitt besök på Sitra den 16 maj 2007.

BERÄTTELSEN

Under 2006 fortsatte Sitra med programverksamheten enligt sin strategi. Bland de sex pågående programmen slutfördes innovationsprogrammet. Arbetet med det är numera horisontellt organiserat som en bestående del i Sitras hela verksamhet. Miljöprogrammet, Rysslandsprogrammet och Indienprogrammet avslutas i slutet av 2007, kost- och näringsprogrammet 2008 och hälsovårdsprogrammet 2009. Besluten om nya program fattas 2007.

Med hjälp av sina program skapar Sitra nya verksamhetsformer och främjar god praxis tillsammans med sina partner. Verksamhetsformerna i programmen är olika slags rapporter, strategiprocesser, innovativa försök, ny affärsverksamhet och företagsfinansiering.

Hälsovårdsprogrammet främjade utvecklingen av elektroniska hjälpmedel inom hälso- och sjukvården. Kost- och näringsprogrammet publicerade i maj en strategi för att göra Finland till en föregångare för hälsosam kost. Miljöprogrammet fokuserade på att stärka Cleantech-branschen för att det ska uppstå lönsam affärsverksamhet i branschen i Finland. Rysslandsprogrammet förberedde ett projekt för en industriby i S:t Petersburg. Innovationsprogrammet, som tog slut under året, startade ett nationellt prognostiseringsnätverk och Indienprogrammet tog fram information för finländska företag bl.a. om möjligheterna till kommersiell miljöteknologi i Indien.

Sitra finansierar sin verksamhet med avkastningen på grundkapitalet och företagsfinansie-

ringen. Både grundkapitalet och kapitalinvesteringen gav utmärkt avkastning. Resultatet för 2006 visade ett överskott på 73 miljoner euro, dvs. resultatet var 27,3 miljoner euro bättre än året innan. Sitra beslutade om finansiering upp till 28,6 miljoner euro, vilket motsvarar nivån under de föregående åren. Tack vare överskot-

ten de senaste åren är det bokförda värdet av Sitras eget kapital ungefär 680 miljoner euro, varav grundkapitalet står för ca 235 miljoner euro.

Enligt förvaltningsrådets uppfattning står Sitras ekonomi på en solid grund och verksamheten är väl skött.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Under året gick Sitra på olika sätt framåt med sitt programarbete i enlighet med sin nya strategi. Nu då programmen till största delen fortfarande pågår är det för tidigt att i större utsträckning utvärdera resultaten. Men det står klart att Sitras nya verksamhetsmodell försvarar sin plats. Inom ramen för sina program har Sitra mer effektivt än förut kunnat gå på djupet med enskilda teman som är relevanta för Finland. Arbetsmetoderna har blivit smidigare tack vare den nya strategin och fondens arbete har framträtt allt tydligare i samhället. Enligt utskottet går det främsta arbetsfältet ut på att ifrågasätta traditionella metoder och lyfta fram nya projekt med stor utvecklingspotential och genomslagskraft i samhället. Sitra bör sätta sin strategi i verket på möjligast överskådliga sätt.

En organisation specialiserad på utomstående utvärdering gjorde sommaren 2006 en halvtidsöversyn av Sitras verksamhet. Syftet var att klarlägga hur Sitra genom sina program har kunnat få mer genomslag i samhället och vilka utmaningar och möjligheter som är förknippade med de uppnådda effekterna. Utredningen visade att programmen har gått framåt som planerat. Som kommande utmaningar sågs förmågan att välja ut de viktigaste åtgärderna i det fortsatta arbetet, genomföra dem effektivt och lösgöra dem kontrollerat från programmen. Ekonomiutskottet kom med liknande kommentarer i sitt betänkande om Sitras föregående verksamhetsberättelse (EkUB 10/2006 rd).

Strategin bygger på relativt kortvariga program som syftar till att ta fram bra undersökningsmaterial och innovativa infallsvinklar in-

för det fortsatta arbetet. För att arbetet ska få genomslag i samhället är det väsentligt att det finns någon som kan fortsätta med det och dra nytta av det efter att programmet slutförts. Det är viktigt att fortsättningen på arbetet blir säkerställd så långt som möjligt på förhand redan då ett nytt program väljs och startas. De som ska svara för arbetet efter programmets slut bör utses i förväg och förbinda sig vid programprojektet och arbetet efter det.

Det ovanstående förutsätter att programområdena väljs ut i samförstånd och samråd med andra viktiga aktörer. Urvalsprocessen bör vara överskådlig också för att överlappande arbete ska kunna undvikas. Erfarenheterna av de första programmen utgör en bra grund för planeringen av kommande projekt i fråga om metoder, varaktighet och målsättning. Det är angeläget att analysera dels de egentliga resultaten och dels erfarenheterna av programarbetet tillsammans med andra aktörer och berörda grupper möjligast heltäckande och att publicera analysresultaten, menar utskottet. Eftersom det programbaserade arbetet fortsätter efter att Sitra avklarat sin del i det bör resultaten lämpligen följas upp efter programperioden så att de samhälleliga effekterna blir klarlagda. Resultaten kan då användas till underlag för att vidareutveckla Sitras verksamhet även om de är ungefärliga.

Som riskfinansiär är Sitra relativt liten jämfört med andra statliga riskfinansiärer. Därför bör kapitalinvesteringen ses som ett instrument som hänger samman med Sitras programverksamhet och inte som en separat sektor. Sitra har arbetat med detta som utgångspunkt och koncentrerat de nya riskfinansieringsprojekten till de

pågående programmen. När gamla program slutar och nya startar blir det aktuellt att fundera på hur långvariga investeringarna i de gamla programmen ska bli. Enligt Sitra kommer investeringarna att fortsätta några år efter att projekten avslutats. Med beaktande av att nya projekt också kräver investeringar och att Sitra har relativt begränsade medel för riskinvesteringar behövs det klara spelregler för att finansieringsverksamheten ska gå att prognostisera. Några års investeringar räcker inte nödvändigtvis till för att företagen ska kunna utveckla sina produkter och tjänster. En utmaning som programmen står inför är enligt utskottet att avgöra hur den kortvariga programverksamheten kan kombineras med rollen som mer långsiktig finansiär. Lösningar

av hälsofondstyp, där kapitalinvesteringarna i princip är flera, kan tänkas medge den flexibilitet som behövs för att lösgöra sig från investeringarna.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår utskottet

att riksdagen godkänner berättelsen och

att detta betänkande sänds för kännedom till förvaltningsrådet för Jubileumsfonden för Finlands självständighet Sitra.

Helsingfors den 31 maj 2007

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jouko Skinnari /sd (delvis)
vordf. Antti Rantakangas /cent
medl. Janina Andersson /gröna
Hannu Hoskonen /cent
Harri Jaskari /saml
Matti Kangas /vänst
Toimi Kankaanniemi /kd
Jouko Laxell /saml

Päivi Lipponen /sd
Marjo Matikainen-Kallström /saml
Petteri Orpo /saml
Sirpa Paatero /sd
Kimmo Tiilikainen /cent
Markku Uusipaavalniemi /cent
Ulla-Maj Wideroos /sv (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Tuula Kulovesi.